

VALDKONDLIKU TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE TUGEVDAMISE PROGRAMMI (RITA) TEGEVUSE 1
„STRATEGILISE TA TEGEVUSE TOETAMINE“

UURINGU LÄHTEÜLESANNE

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

Uurimisteema

Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites

Täpsustatud uurimisteema:

Rahvastikuregistris elukohaandmete tegelikkusega vastavusse viimine ning kodaniku ja riigi vahel ametliku elektroonilise suhtlusvõimaluse loomine

Lahendatavad probleemid

Sissejuhatus

Kaasaegse riigi toimimine eeldab adekvaatset teavet riigi ja ühiskonna olukorra ning arengu kohta. Olulised näitajad, mida riik (so nii keskvalitsus kui KOVid) juhtimisotsuste tegemiseks vajab, on elanikkonna suurus, paiknemine riigi territooriumil, KOVide elanike arv ja vanusejaotus.

Eesti on nende riikide seas, kes on loobumas rahvaloenduste ajal ükselt-uksele käimisest ja inimeste küsitlemisest. See eeldab elanikkonna kõrget registreerimiskultuuri, mis seisneb selles, et inimesed ise hoolitsevad selle eest, et nende kohta kõik andmed riiklikes registrites oleksid õiged ja uueneksid operatiivselt.

Kehtivas õigusruumis registreerib iga inimene ühe oma elukoha, mis annab talle õiguse tarbida selle kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) avalikke teenuseid ja vastutasuks laekub kindel osa tema tulumaksust sellele KOVile. Registreeritud elukoha alusel on inimesel kandideerimis- ja valimisõigus. Ametlike teadete posti teel edastamine toimub samuti ametliku registrisse kantud elukoha järgi.

Probleem A

Riigil ja omavalitsustel puudub terviklik ülevaade oma elanike tegelikust (peamisest) elukohast ning inimestega ei ole võimalik vajaduse tekkimisel kontakti saada. Statistikaameti andmetel on enam kui 20% Eesti inimestel elukoha andmed rahvastikuregistris ebatäpsed, ehk nad ei ela tegelikult alaliselt oma rahvastikuregistris registreeritud aadressil. Üldine teadlikkus elukohaandmete õigena hoidmise vajalikkusest on madal.

Enamiku avalike teenuste (nt koolid, lasteaiad, sotsiaaltoetused ja –teenused) pakkumiseks on oluline teada inimeste peamise elukoha õiged andmed. Riik peab oma teenuseid kujundades arvestama, kus ja mis mahus on avaliku teenuse tarbijaid ja kust inimest leida (nt arstiabi, politsei, pääste, ajateenistus, reservõppekogunemised). Samuti sõltub elukohast inimese võimalus osaleda valimistel konkreetses valimisringkonnas nii valija kui valitavana.

Valede elukohaandmete probleemiga on tegeletud kogu Eesti taasiseseisvusaja. Proovitud on erinevaid lähenemisi (nt koputatud inimeste südametunnistusele, otsitud karistuse sisseviimise

võimalusi seadustesse jne), paraku ei ole hea tulemuseni viivat toimivat lahendust seni suudetud leida¹.

Probleem B

E-teenuste areng ning inimeste digioskused ja mobiilsus on kasvanud, kuid riigi ja kodanike suhtluses domineerib endiselt tavapostiga saadetak infovahetus, mis on koormav mõlemale poolele (suured postikulud, tähtitud kirjadel järel käimine jmt) ega taga info (dokumentide) kätte toimetamist.

Riigi Infosüsteemi Ameti (RIA) andmetel on Eestis 1,3 miljonit kehtivat ID-kaarti, millest 520 000 ID-kaarti on olnud aasta jooksul elektroonilises kasutuses, lisaks on Eestis üle 200 000 mobiil-ID ja 400 000 Smart-ID kasutajat. Igakuiselt toimub üle 32 miljoni e-autentimise.

RIA andmetel on eesti.ee aadress suunatud isiklikule e-posti aadressile kolmandikul inimestest (ca 365 000). Rahvastikuregistrisse kantud 15-70-aastaste vanusgrupis on meiliaadress olemas 846 115 inimesel, kuid neid aadresse ametlike teadete edastamiseks kasutada ei saa.

Elektrooniline suhtlus ei pruugi olla absoluutne ja ainus suhtlusvõimalus, ent võiks potentsiaalselt olla praegusel digiajastul valdava osa elanikkonna jaoks kõige operatiivsemaks ja mugavamaks suhtluskanaliks riigi ja inimese omavahelise suhtlemises². Elektroonilise suhtluse tõhustamiseks riigi ja inimese vahel on vajalik seni puuduolevate tehnoloogiliste lahenduste ja õigusliku raamistiku³ väljatöötamine.

Eesmärk

Eesmärk on, et võimalikult suurel hulgal Eesti elanikel oleks rahvastikuregistris registreeritud tegelikud elukoha andmed (luues seeläbi eeldused, et elanikke on võimalik nende registreeritud elukohast kätte saada) ning elanike igapäevasuhtlus ja ametlike teadete vahetamine riigiga toimuks elektroonilisel teel.

Uuringu tulemusena esitatakse ettepanekud kahe peaesmärgi saavutamise tagamiseks:

- 1) Inimeste elukoha andmed rahvastikuregistris vastavad suurimas võimalikus ulatuses tegelikkusele (soovitavalt mitte alla 95%);**
- 2) Inimeste elektrooniline aadress või kontaktpunkt võimaldab riigiga operatiivset info vastuvõtmist ja edastamist ning ühtlasi ametlike riigiteadete elektroonilist edastamist ja kättetoimetatuks lugemist;**

Väljapakutud lahendus peab vastama järgmistele printsiipidele:

- a) olema riigile, KOVile ja elanikule jõukohane kasutada ja administreerida (optimaalseimad tööprotsessid);

¹ Elukoha andmete tegelikkusele vastavust ei kontrollita ega sanktsioneerita, mis omakorda süvendab elanikkonnas eksiarvamust, et tegelikkusele vastavad elukoha andmed ei ole riigile tema toimimiseks olulised. Näiteks ENSV ajal toimus (ja mitmetes Euroopa riikides toimub tänagi) selle üle range kontroll.

² Turu-Uuringute AS-i uuringu „Teadmistepõhine Eesti – Avalik arvamus haridusest ja digipädevusest“, Kivirähk, J., (2018), andmetel on Eesti keskmine interneti kasutajate osakaal 80%. Eraldi olgu välja toodud 64+ a. vanuserühmade näitajad: 65-74 a. vanuserühmas on internetikasutajate osakaal 53% ja 74+ a. vanuserühmas 27%.

³ Esimesed sammud selles suunas on juba astunud – 1. veebruarist 2018 a. on elektroonilise kätte toimetamise regulatsioon muutunud lihtsamaks – haldusorgan ei pea enam küsima isikult luba elektrooniliseks dokumendi edastamiseks. Seega, kui haldusorgan soovib isikule dokumenti kätte toimetada e-posti teel või asjakohases infosüsteemis, siis on see lubatud (*varasemalt pidi isik selleks eraldi nõusoleku andma*). Ent kehtiva korra kohaselt peab elektroonilisel kätte toimetamisel (analoogselt posti teel saadetakvale tähtkirjale) olema fikseeritud kirja kätte saamine. See tähendab, et asjakohane infosüsteem peab registreerima dokumendi avamise või vastuvõtmise või aadressaat peab kinnitama elektrooniliselt edastatud dokumendi kättesaamist. Puudub võimalus lugeda edastatud dokumendid (automaatselt) kätte toimetatuks.

- b) olema inimkeskne avalike teenuste tarbimisel (erinevatele sihtrühmadele sobiv ja läbimõeldud teenusdisain);
- c) arvestama tehnoloogia ja e-teenuste arenguid ja digiajastu võimalusi;
- d) andma suuremat kasu kui muutusega tekkiv ümberkorralduste maht ja kulu (proportsionaalsuse põhimõte);
- e) omavalitsuslike ülesannete täitmisel (välja arvatud põhjendatud erandid) on igal isikul üks ankuromavalitsus ja raha liigub inimesega samasse omavalitsusse.

Uuring tehakse 3. etapis. Peale iga etapi tööde valmimist tehakse vahekokkuvõtte tulemustest ning otsustatakse juhtkomisjonis järgneva etapi konkreetset tegevused.

I ETAPP – Probleemi analüüs

I etapis viiakse läbi probleemianalüüs, mille eesmärgiks on selgitada terviklikult välja ja anda faktipõhine hinnang, millised tegurid põhjustavad või soodustavad Eesti inimeste ebatäpsete andmete esitamist rahvastikuregistrisse. Samuti, millised takistused eksisteerivad riigi ja kodaniku elektroonilisele suhtlusele üleminekul.

Probleemianalüüs baseerub:

- a) asjakohastel valminud uuringutel, analüüsidel, raportitel ja kogutud andmetel⁴ (pakkuja toob pakkumuses välja, milliseid varasemaid uuringuid ja olemasolevaid andmeid ning mil viisil ta plaanib uuringu läbiviimisel kasutada);
- b) erinevate institutsioonide⁵ seisukohtadel;
- c) vajaduse korral omalt poolt täiendavalt kogutud andmetel⁶.

Probleemianalüüs peab andma ammendava sisendi (a) ebatäpsete rahvastikuregistri andmete põhjustest ja ulatusest, (b) elektroonilise suhtluse takistuste ja probleemide ulatusest, et defineerida ja sõnastada lõplik uurimisprobleemi ettepanek juhtkomisjonile, mida uuringu järgnevatel etappidel lahendada asutakse. Selle põhjal koostatakse uuringudisain (eng *research design*) ja tegevusplaan II etapi läbiviimiseks koos vajaliku ressursijaotusega (sh meeskonnaliikmete tööjaotus ja -maht), mis kooskõlastatakse juhtkomisjoniga enne II etapi algust.

II ETAPP – Lahenduste väljatöötamine ja analüüs

II etapis võetakse põhjaliku uurimise alla I etapi probleemianalüüsist tulenev lõplik uurimisprobleemistik, mille osas hakatakse välja töötama konkreetseid ja terviklikke lahendusvõimalusi, et saavutada uuringueesmärgid.

Probleemi A jaoks välja pakutavad lahendused peavad olema otseselt seotud rahvastikuregistris valet elukohta määratlema suunavate tegurite eemaldamise või nende vähendamisega. Lahendustena ei aktsepteerita ettepanekuid, mis väljuvad uuritavate ülesannete, teenuste, toetuste, maksusoodustuste vm tegurite kontekstist ja toovad kaasa ulatuslikke muudatusi muude ülesannete ja teenuste korralduses ja rahastamises.

Nii probleemi A kui B lahendusvõimaluste osas viiakse läbi võrdlev analüüs, kus on ülevaatlikult välja toodud iga lahendusvõimaluse tugevused, nõrkused ning rakendamise eeldused ja mõjud (nii rahalised kui mitterahalised).

Lahendusvõimaluste analüüsi täpne uuringudisain selgub enne II etapi algust ning see kooskõlastatakse juhtkomisjoniga.

⁴ Tellija peab oluliseks juba läbi viidud uuringute, analüüsida ja raportite kasutamist, mitte kogu probleemistiku uuesti analüüsimist.

⁵ Projekti juhtkomisjoni kuuluvad asutused, lisaks Statistikaamet, omavalitsusliidud jt asjakohased institutsioonid.

⁶ Pakkuja toob pakkumuses välja, milliseid täiendavat andmekorjet nad vajalikuks peavad.

III ETAPP – Sobivaima lahenduse verifitseerimine ja selle rakendamiseks vajalike poliitikaettepanekute koostamine, et saavutada uuringu peaesmärgid.

Lähtuvalt II etapis välja töötatud lahendustest ning nende osas läbi viidud analüüsist, esitatakse Eesti jaoks kõige sobivam ja paremat tulemust andev, efektiivne ning teaduslikult põhjendatud lahenduste tervikpakett, mis aitab jõuda mõlema peaesmärgi täitmiseni. III etapi jooksul tuleb verifitseerida II etapi lõpus välja pakutud lahenduste pakett.

Seejärel viiakse lahenduste tervikpaketi osas läbi järgnevad tegevused:

1. Lahenduste paketi rakendatavuse analüüs - hinnatakse lahenduse rakendatavust ja sobivust (sh tulu-kulu analüüs). Viiakse läbi simulatsioon (kus soovitatavalt on kasutatud reaalseid Eesti alusandmeid), mis tõestab, et valitud lahendus on reaalset elluviidav ning täidetud saavad mõlemad peaesmärgid.
2. Lahenduste ja rakendamise ettepanekute tutvustamine ning avalik arutelu huvirühmadele ja laiemale avalikkusele, et välja selgitada väljapakutud lahenduste ja nende rakendamise ettepanekute sobivus.
3. Lahenduste rakendamiseks vajalike ettepanekute paketi (sh rakendusplaan ja selle elluviimise ajaplaan) koostamine eri valdkondade poliitikakujundamiseks. Mh viiakse läbi arutelud seotud valdkondade poliitikakujundajatega, et selgitada lahenduste rakendatavus.

Uurimisküsimused

I etapp

I etapi uurimisküsimusi võib vajadusel täiendada. Nendele vastamisel arvestada tehtud või planeeritud analüüsidega (sh Statistikaameti uuringud⁷).

1 Millised tegurid põhjustavad rahvastikuregistris ebatäpseid andmeid?

- 1.1 Millised on riigi või KOV tasandi teenused, maksusoodustused, toetused jmt, kus esinevad soosivad tegurid vale elukoha registreerimiseks rahvastikuregistris?
- 1.2 Milliseid meetmeid rakendavad KOVid mõjutamaks elukoha registreerimist? Mis eesmärkidel seda tehakse ning milline on olnud nende mõju (nt KOVide kampaaniad elukoha registreerimiseks)?
- 1.3 Millised on takistused õige elukoha registreerimisel (nt mitu elukohta; teenuse kättesaadavuse (nt lasteaiakohtade nappus) probleemid)?
- 1.4 Kas teatud elanikkonnagruppide (nt kindla vanusegrupi noored, lastega pered, pikemat aega välismaal viibijad jne), puhul ilmneb mõjutavate tegurite osas selgeid erisusi, mis tuleks edasises uuringus eraldiseisvalt vaatluse alla võtta?
- 1.5 Kui suur on iga ebatäpseid andmeid põhjustava teguriga seotud sihtgrupp? Millistele teguritele lahendusvõimaluste leidmine annaks suurima positiivse muutuse tegelike rahvastikuregistri elukohaandmete saavutamiseks?
Tulenevalt välja selgitatud tegurite probleemianalüüsist koostada juhtkomisjonile ettepanek, millistele teguritele tuleks järgmises etapis hakata lahendust otsima, et saavutada suurim võimalik positiivne muutus õigete rahvastikuregistri andmete saavutamiseks.

2 Millised oleksid need tingimused ja motivaatorid, mille täitmise korral registreeriksid inimesed rahvastikuregistris õige elukoha?

- 2.1 Millised riigi ja KOV tasandi tegevuste korralduse muudatused suurendaksid inimeste motivatsiooni rahvastikuregistris tegelik elukoht registreerida?

⁷ Statistikaamet on aastast 2007 uurinud elukoha lahknevuse andmeid, mida saab uuringu läbiviimisel aluseks võtta

- 2.2 Milliste alternatiivsete (seni kasutamata) meetoditega ja millistel tingimustel oleks võimalik KOVidele tagada informatsioon tegelikult tema territooriumil elavate inimeste kohta (nt teiste registrite kaudu)?
- 2.3 Millised võiksid olla riigi tasandi ja KOV tasandi mõjutusvahendid (arvestada tuleb põhimõtet, et kedagi ei trahvita), mis paneksid isikuid rahvastikuregistris õiged elukohti registreerima?
- 2.4 Millised on võimalused motiveerida ja/või mõjutada inimesi, kel puuduvat otsesed tegurid ja takistused, aga puudub ka huvi tegelik elukoht registreerida?
- 2.5 Millised on maailmast teadaolevad toimivad praktikad (sh nt käitumisspühholoogia võtete rakendamine) inimeste motiveerimiseks, et rahvastikuregistris oma elukohaandmed õigena hoida?

3 Millised oleksid alternatiivsed võimalused tegelike elukohaandmete saamiseks rahvastikuregistrisse?

- 3.1 Millised on selleks tehnoloogilised võimalused ja/või nutikad kaudsed meetmed?
- 3.2 Kas ja millistel tingimustel on võimalik kasutada inimese tahteavaldusest sõltumatuid lahendusi?
- 3.3 Kas maailmast on teada toimivaid ja rakendatud alternatiivseid lahendusmudeleid?

4 Millised tegurid takistavad riigil oma inimestega elektroonilisele suhtlusele üleminekut?

- 4.1 Millised on peamised takistused, et riigi ja kodanike suhtluses ei saa üle minna elektroonilisele suhtlusele?
- 4.2 Milliste elanikkonna rühmade puhul on elektroonilise suhtluse rakendamine raskendatud, piiratud või välistatud? Milliseid erandeid on sellest tulenevalt vajalik luua?

5 Millised oleksid need tingimused ja motivaatorid, mille täitmise korral inimesed registreeriks ja hoiaksid riigiga suhtlemiseks õigena oma elektroonilise aadressi või kontaktpunkti andmeid?

- 5.1 Millised on võimalused motiveerida ja/või mõjutada inimesi, kel puuduvat otsesed tegurid ja takistused, et oma elektroonilise aadressi või kontaktpunkti õiged andmed registreerida ja need õigena hoida?
- 5.2 Millised on maailmast teadaolevad toimivad praktikad (sh nt käitumisspühholoogia võtete rakendamine) inimeste motiveerimiseks, et oma elektroonilise aadressi või kontaktpunkti andmeid õigena hoida?

Viia läbi probleemianalüüs, mille põhjal koostada juhtkomisjonile lahendusvõimaluste (sh nt õigusruum, tehnoloogilised lahendused jmt), ettepanek, mida II etapis analüüsida ja mille osas lahendused välja töötada, et riik saaks oma elanikega üle minna elektroonilisele suhtlusele selliselt, et saaks toimuda vastastikku operatiivne infovahetus ning oleks tagatud ametlike riigiteadete elektrooniline edastamine ja kättetoimetatuks lugemine.

I etapi lõpus esitab pakkuja juhtkomisjonile lõpliku uurimisprobleemistiku ettepaneku, mille osas hakatakse välja töötama konkreetseid ja terviklikke lahendusvõimalusi, et saavutada uuringueesmärgid.

II etapp

Lahenduste väljatöötamisel tuleb hõlmata ning II etapi lõpuks anda vastused järgmistele küsimustele (alljärgnev nimekiri ei pruugi olla lõplik, kuna lõplikud uurimisküsimused lahendusvõimaluste analüüsimiseks lepatakse kokku juhtkomisjonis I etapi lõpus):

6 Milliste lahenduste abil ja kuidas saavutatakse uuringu peaesmärgid?

- 6.1 Milliseid muutusi elanike käitumises lahendusvõimaluse rakendamine eeldab või kaasa toob? Milline on elanike valmisolek oma harjumusi ja käitumist muuta?
Juhul kui mõne lahenduse rakendus on Eesti inimestele raskesti vastuvõetav, tuua välja, millal ja millistel asjaoludel (kui üldse) oleks see võimalik. Esitada konkreetsed ettepanekud, mida oleks vaja ette võtta käitumise suunamiseks ja uute praktikate juurutamiseks⁸.
- 6.2 Millised on konkreetse lahendustee poliitilised (sh ideoloogilised) võimalused ja takistused (piirangud), sh KOV tasandil?
Juhul kui mõne lahenduse rakendamiseks puudub poliitiline valmisolek, tuua välja millal ja millistel asjaoludel (kui üldse) oleks see võimalik. Esitada konkreetsed ettepanekud, mida oleks vaja ette võtta hoiakute muutmiseks.
- 6.3 Millised on konkreetse lahendustee õiguslikud võimalused ja piirangud (sh, isikuvabaduste aspekt, andmekaitse aspekt, järelevalve vmt)?
Juhul kui mõne lahenduse rakendamisega kaasneb vajadus muuta kehtivaid õigusakte, analüüsida muudatusega kaasnevat mõjusid ja teostatavust (st kas eeldatav muudatus on põhimõtteline või olemasolevat õigust korrastav, samuti, mis tasandil on vaja muutus ellu viia (nt Riigikogu või madalama tasandi õigusaktid)).
- 6.4 Millised on konkreetse lahendustee võimalused ja piirangud tulenevalt administratiivsest võimekusest ja valmisolekust?
Juhul kui mõne lahenduse rakendamiseks administratiivne valmisolek täna puudub, tuua välja konkreetsed ettepanekud olukorra lahendamiseks (sh investeringute vajadus ning hinnanguline realistlik ajaraam, mille jooksul oleks eesmärk saavutatav).
- 6.5 Milliseid tehnoloogilisi (sh infotehnoloogilisi) uuendusi on lahendustee rakendamiseks vajalik juurutada?
6.5.1 Kas vajalik uuendus on olemas töötava lahendusena, prototüübina või ideena?
6.5.2 Milline on selle töökindlus ja tulemus täpsus?
6.5.3 Millised oleksid võimalused seda Eestis rakendada, sh millises ajaraamis oleks see teostatav?
6.5.4 Milline on tehnoloogia rakendamisega kaasnev kulu (sh investeerimis- ja ülalpidamiskulu, teavitus- ja koolituskulu) ning sellest saadav kasu (sh ühiskondlik tulu), ehk tulu-kulu analüüs?
- 6.6 Millised on lahendustee suurimad eelised ning suurimad takistused? Millised on lahendustee rakendamisega kaasnevad riskid, koos nende esinemistõenäosuse ja maandamise võimalustega?
- 6.7 Kuidas mõjutab lahendustee avalike teenuste planeerimist, osutamist ja finantseerimist?
- 6.8 Millised oleksid konkreetse lahendustee rakendamise mõjud regionaalpoliitikale ja ääremaastumisele?

II etapi lõpuks esitab pakkuja lahenduste paketi ettepaneku, millega saavutada parimal võimalikul moel uuringu peaesmärgid.

III etapp

Võimalikud III etapi uurimisküsimused väljatöötatud lahenduse sobivuse ja rakendamise hindamiseks, mida tulenevalt I ja II etapi tulemustest vajaduse korral täiendatakse. Lõplikud III etapi uurimisküsimused lepitakse kokku juhtkomisjonis II etapi lõpus

7 Milline on väljatöötatud lahenduste rakendatavus ja sobivus?

- 7.1 Millise ajaperioodi jooksul on valitud lahendus realselt ellu viidav, et oleks saavutatud mõlemad peaesmärgid?

⁸ Eelistatud on pehmed meetmed käitumise suunamiseks ja uute praktikate juurutamiseks (nt erinevad nügimise (eng *nudging*) võimalused, mitte regulatiivsed lahendused või sanktsioneerivad meetmed.

7.2 Millised simulatsioonid ja milliste andmetega on läbi viidud selle tõestamiseks? Millised on simulatsioonide tulemused?

7.3 Viia läbi väljalititud lahenduste kulu-tulu analüüs. Millised on kulu-tulu analüüsi tulemused?

8 Millised on huvirühmade ning laiema avalikkuse hoiakud ja seisukohad lahenduste ja rakendamise ettepanekute osas?

8.1 Kuidas on nendega lõpplahenduse ja rakendamise ettepanekute tegemisel arvestatud?

9 Millised on lahenduste rakendamiseks vajalikud ettepanekud?

9.1 Milliseid muudatusi ja tegevusi on eri valdkondades vaja ellu viia lahenduste rakendamiseks?

9.2 Millised on ettepanekud valdkondade poliitikakujundamisel?

Uuringu vastavus TA erandi kriteeriumitele

Uuring tegeleb probleemidega, mis on väga kompleksed ja interdistsiplinaarsed ning millele seni toimivat lahendust ei ole. Mõlema eesmärgi osas on oodatud uuenduslikud ja innovaatilised lahendused, mis vähendaks kõigi osapoolte halduskoormust ja ajakulu, teeksid kõigi osapoolte tegevusi mugavamaks, lihtsamaks ja loogilisemaks. Projekt on ambitsioonikas ning esitab pakkujale suure väljakutse, kuna on eeldatud, et lahendustesse peaks olema integreeritud tehnoloogia ja e-teenuste arengutest tulenevad uuenduslikud võimalused, mh kus võimalik automatiseerimise maksimaalne rakendamine, tehisintellekti rakenduste kasutamine jne.

Esimese peaesmärgi oodatav lahendus, mille abil suudetakse rahvastikuregistri andmed viia võimalikult suures ulatuses täpseks, eeldab eri valdkonna ekspertide tõhusat koostööd ja koosloomet, innovaatilisust ja uuenduslikkust tehnilise lahenduse, võimaliku automatiseerituse, halduskoormuse ning võimalik, et ka uue õigusliku lahenduse väljatöötamist ning mõtteviisi muutmise osas. Eeldatud on innovaatiline meetodika ja tehnoloogia, samuti sotsiaalne-, toote- ja organisatsiooniinnovatsioon.

Teise peaesmärgi oodatav lahendus, millega saavutatakse inimeste elektrooniliste aadresside kaudu kiire ja operatiivne suhtluskanal ning luuakse süsteem riigi teadete elektrooniliseks edastamiseks ja kätetoimetatuks lugemiseks, eeldab väga kompleksse ja innovaatilise lahenduse väljatöötamist. Eeldatud on sotsiaalne, toote-, tehnoloogia-, õigusraamistiku- ja organisatsiooni innovatsioon.

Kogu projekti õnnestumise eelduseks on valmisolek julgelt eksperimenteerida uute ideede ja lahendusvõimalustega, neid simulatsioonidega omavahel kombineerida ja testida nende rakendamise võimalused Eestis.

Projekti siht on jõuda innovaatiliste **hästitoimivate lahendusteni** nii halduslikul, poliitilisel kui ühiskonnakorralduslikul tasandil, võttes sealjuures keskselt fookusesse inimeste vajadused ja kasutusmugavuse aspekti. Siinjuures peame **võtmeteguriks eri valdkondade teadlaste koostööd**.

Välja töötatud lahendusi hakkavad kasutama erinevad ministriumid ja nende allasutused, KOVid ja üksikisikud üle kogu riigi (sisuliselt kogu ühiskond), mis ühtlasi eeldab ka kõigilt neilt avatud ja innovaatilist meelt ning valmisolekut uuendusteks (uuteks lähenemisteks ja lahendusteks).

Õnnestumise korral on välja töötatud lahendused oluliseks ja märgiliseks sammuks Eesti kui e-riigi arengus, lisaks on neil ka laiema ühiskondlik tähendus ja kandepind. Uuringu tulemused (nt tehniliste- ja digilahenduste mudelid ja/või prototüübid ning meetodikad) on potentsiaalselt laiade kasutusvõimalustega ning märkimisväärse turustamise ja ekspordi potentsiaaliga.

Intellektuaalomandi varalised õigused uuringu tulemuste suhtes kuuluvad teenuse pakkujale.

Teenuse pakkuja annab Eesti Teadusagentuurile uuringu tulemuste kasutamiseks tasuta lihtlitsentsi koos tulemusi rakendavatele ministriumitele ning nende allasutustele all-litsentsi andmise õigusega. Teenuse pakkuja on kohustatud andma uuringu tulemuste kasutamise õiguse

kolmandatele isikutele õiglastel ja mõistlikel turutingimustel, kooskõlastades selle eelnevalt tellijatega. Kõiki uuringu tulemusi, millega ei kaasne intellektuaalomandi õigusi, võib avaldamise kaudu laialdaselt levitada.

Tehnilised nõuded

Nõuded pakkujale

Konkursil võivad osaleda minimaalselt kaheliikmelised interdistsiplinaarsed konsortsiumid, kuhu kuuluvad esindajad vähemalt kahe erineva avaliku TA asutuse või eraõigusliku asutuse või ülikooli vähemalt kolme erineva TA alamvaldkonna⁹ uurimisrühmast. Konsortsiumis osalev uurimisgrupp ei või samaaegselt sama vooru raames osaleda teise konsortsiumi koosseisus. Konsortsium on kohustatud valima konsortsiumi juhtpartneri, kes osaleb uuringu täitmises ning on uuringu peatöövõtja. ETAg sõlmib konsortsiumi juhtpartneriga partnerluslepingu.

Nõuded konsortsiumi meeskonnale

1) Konsortsiumi juht

Konsortsiumi juht vastutab projekti sisulise juhtimise eest, tagab projektimeeskonna sisulise koostöö ja töövõime, samuti vastutab projekti meetodilise terviklikkuse ja tulemuste teadusliku kvaliteedi eest. Konsortsiumi juht peab olema valitud professori või juhtivteaduri ametikohale ning tal peab olema varasem mitme partneriga teadusprojekti juhtimise kogemus. Konsortsiumi juhi kohta esitatakse viide ETISes asuvale CV-le.

2) Uurimisrühm

Projekti uurimisrühm vastutab läbi oma kompetentside uuringu eesmärkide saavutamise eest parimal võimalikul viisil. Uurimisrühma liikmel peab olema varasem teadustöö kogemus kaasatavas valdkonnas. Pakkuja esitab uurimisrühma koosseisu koos rollide jaotusega ja töökoormustega projektis. Tellija peab oluliseks, et projekti uurimisrühma tuumiku moodustaksid põhitäitjad, kelle minimaalne töökoormus projekti ühe etapi või tööpaketi raames oleks vähemalt 0,5 kohta. Iga uurimisrühma täitja kohta esitatakse viide ETISes asuvale CV-le.

3) Projekti koordinaator

Projekti koordinaator vastutab uurimisrühma liikmete omavahelise suhtlemise, uuringu ajakavast kinnipidamise, tellijaga suhtlemise ning korrektselt vormistatud dokumentatsiooni eest. Tema kaudu toimub igapäevane suhtlemine tellija ja tööde läbiviija(te) vahel.

Projekti koordinaatoril peab olema eelnev töökogemus mitme partneriga projektide tehnilise koostöö korraldamise osas. Projekti koordinaatoril ei tohi olla samal ajal koordineerida mitte rohkem kui 2 projekti ning tema minimaalne töökoormus projektis peab olema vähemalt 0.5 kohta. Projekti koordinaatori kohta esitatakse CV või viide ETISes asuvale CV-le.

Juhtkomisjon

Konsortsiumi juhtpartner moodustab projekti jälgimiseks projekti juhtkomisjoni, mille koosseisu kuuluvad peale konsortsiumi partnerite esindajate ka Siseministeeriumi, Rahandusministeeriumi, KOV liitude ning ETAg esindaja(d).

Projekti juhtkomisjonil on õigus pärast projekti algust teha projektis muudatusi, näiteks kiita vajaduse korral heaks töö käigus tekkinud uued teemad ja küsimused või jätta välja küsimused, mis pole enam relevantset, tingimusel, et projekti üldeesmärk jääb muutumatuks.

⁹ Haridus- ja teadusministri määrus "Teadus- ja arendusvaldkondade loetelu",
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13246093>

Juhtkomisjonil on otsuste tegemisel (sh vahe- ja lõpptulemuste heakskiitmisel) kaalutusõigus. Juhtkomisjon langetab otsused arvestades kõiki olulisi asjaolusid ja kaaludes kasusaajate põhjendatud huve. Juhtkomisjon langetab otsused lihthäälteenamuse alusel, häälte võrdse jaotumise korral on otsustav Siseministeriumi, kui peamise kasusaaja, esindaja hääl. Lõpptulemuste hindamiseks on juhtkomisjonil õigus kaasata täiendav ekspertrühm .

Projekti juhtkomisjon kohtub regulaarselt, vähemalt korra kvartalis (füüsiliselt või virtuaalselt), ning tema ülesanne on tagada, et projekti tegevused vastavad lähteülesandes ning uuringuettepanekus toodud eesmärkidele ja ajakavale ning jälgida, et eelarve oleks kasutatud eesmärgipäraselt.

Aruandlus

Kvartaalsed vahearuanDED

Need esitatakse ETAgil välja töötatud vormil. Projekti juhtkomisjon kiidab vahearuanDE põhjal heaks projekti progressi ning eelarve kasutamise. Peale seda, kui juhtkomisjon on vahearuanDE heakskiitnud, esitab projektijuht ETAgile lõpliku kvartaalse vahearuanDE ning arve. AruanDED esitatakse elektroonselt ETISes. Makseid tehakse kord kvartalis esitatud arve alusel.

Töötappide järgsed vahearuanDED

Need esitatakse I, II ja III etapi järgselt. Etapijärgne vahearuanDE sisaldab vastuseid etapi uurimisküsimustele ja uuringutulemuste terviklikku ülevaadet ning kasutatud meetodikate kirjeldust. I ja II etapi järgselt sisaldab vahearuanDE ka järgneva etapi täpsustatud uuringudisaini. Etapijärgsed vahearuanDED avalikustatakse ETIS-es ja tutvustatakse juhtkomisjonile ning avalikkusele.

Lõpparuanne

Uuringu lõppedes esitatakse terviklik kõigi etappide tulemusi koondav lõpparuanne, mis sisaldab mõlema peaesmärgi lahenduste analüüsi ja ettepanekuid nende elluviimiseks. Uuringu tulemused esitatakse eesti keeles, inglisekeelse kokkuvõttega.

Lõpparuandega koos esitatakse ka uuringu käigus kogutud andmefailid.

Lõpparuande mustand esitatakse juhtkomisjonile ja ETAgile 2 kuud enne projekti lõppu. AruanDE vormi koostab ETAg. Juhtkomisjonil ja ETAgil on õigus kahe kuu jooksul teha parandusettepanekuid. Lõpparuanne esitatakse hiljemalt 2 kuud peale projekti lõppu. Viimane väljamakse tehakse peale lõpparuande heakskiitmist juhtkomisjonis.

Andmekaitse

Pakkuja kirjeldab pakumuses, kuidas toimub isikuandmete töötlemine uuringueesmärkide saavutamiseks, vastavalt Eestis kehtivatele nõuetele.

ETISE taotlusvorm sisaldab järgmisi andmeid:

Uurimisrühma kaupa:

-**Isikud:** konsortsiumi juhi, uurimisrühma liikmete ja projekti koordinaatorite kohta esitada CV või viide ETISes asuvale CV-le, koormus ja roll projektis (võib tööloiguti erineda). Muud töötajad ja tudengid kirjeldatakse isikkoosseisu selgituse osas, tuues välja nende rolli ja koormuse projektis.

Projekti on võimalik kaasata välisekspert(e).

-**TA tegevus:** esitada uurimisrühma viimase 5 aasta projektid, seotud publikatsioonid ja tööstusomandid, mis on seotud antud uuringu temaatikaga.

-**Eelarve:** esitada uurimisrühma kulud erinevate kulukohtade lõikes:

- a) Põhitäitjate töötasud koos kõigi riiklike maksudega, maksetega ja seadusest tulenevate hüvitistega (mh selgitada, mitu töötajat, keskmine tööjõukulu ametikohtade lõikes, töökoormused);
- b) Muude töötajate töötasud koos kõigi riiklike maksudega, maksetega ja seadusest tulenevate hüvitistega (mh selgitada, mitu töötajat, keskmine tööjõukulu ametikohtade lõikes, koormused);
- c) Lähetused: majutuskulud, sõidukulud, päevarahad (mh selgitada, mitu lähetust, konverentsi, iga orienteeruv maksumus, mitme inimese kulud hüvitatakse);
- d) Ürituste korraldamine ja teavituskulud (mh selgitada, mitu üritust, prognoositav osalejate arv, publikatsioonid või muu);
- e) Aparatuuri ja/või seadmete kulu (mh selgitada, miks ja millise tegevuse jaoks on see vajalik);
- f) Alltöövõtt (selgitada, miks ja millised tegevused tellitakse sisse);
- g) Muud kulud (selgitada, miks ja millise tegevuse tarbeks);
- h) Kaudsed kulud (nt üldkululõiv);
- i) Käibemaks.

-**Taristu** - Selgitada, mis on selle uuringu teostamiseks olemas ja millised seisukorras ning mida oleks tarvis soetada lisaks.

Kogu konsortsiumi kohta esitada ühiselt järgmised andmed:

Üldandmed: Avalikkusele suunatud uuringuettepaneku lühikirjeldus eesti ja inglise keeles

Uuringuettepanek:

- 1) Kuidas aitab uuring kaasa lähteülesandes tõstatatud probleemide lahendamisele, täidab lähteülesandes toodud eesmärgid ja millised on oodatavad tulemused;
  - 2) Uuringu taust ja võimalik innovatsioon, uurimismetoodika valiku põhjendus;
  - 3) Partnerite tööjaotus, uurimisrühmade koostöö otstarbekus ja koostööst tekkiv lisaväärtus;
- Uuringumetoodika (vormistada üks kompaktne fail kogu konsortsiumi kohta ja laadida ETISesse).

Vastavus RITA eesmärkidele:

- a) Uuringu panus RITA eesmärkide ning riiklike strateegiate ja arengukavade eesmärkide saavutamisele, ka nutika spetsialiseerumise raamistikule, kus asjakohane¹⁰;
- b) Tegevuse prognoositav sotsiaalmajanduslik ja ühiskondlik mõju, muuhulgas mõju läbivatele teemadele;
- c) Uurimistulemuste levitamise ja rakendamise plaan;
- d) Uuringuettepaneku jätkusuutlikkus ja magistrantide/doktorantide kaasatus.

¹⁰ Uuringu mõju riiklike strateegiate ja arengukavade ellu rakendamisele tuua välja üldsõnaliselt, kuna pakkumuse esitamise ja uuringu läbiviimise ajal on kehtivad valdkondlikud strateegiad ja arengukavad lõppemas ning uued alles ette valmistamisel (ülemineku periood).

Ajakava:

Tegevus ja ajakava (konsortsiumi partnerite kaupa, kogu konsortsiumil ühine). Pakkuja peab arvestama tööde etappe ja iseloomu. Tegevussuundade ajaline kestus (vt eesmärkide osa) on indikatiivne ning tegevused võivad olla osaliselt ajaliselt kattuvad. Tegevus- ja ajakava esitada Gantti graafikuna.

Lisainfo:

- a) Riskide maandamise plaan kõigi tegevuste puhul on vajalik välja tuua kaasnevad riskid, mida pakkuja suudab ette näha. Kõigi kirjeldatud riskide puhul on vajalik välja tuua ka maandamis-stsenaariumid ning nimeliselt, kes meeskonnaliikmetest milliste riskide maandamise eest vastutavad. Info esitada eraldi failina.
- b) Alltöövõtjad – pakkuja, kes kavatseb teenuse osutamiseks kasutada alltöövõtjaid, koostab lisamaterjali, milles esitab alltöövõtjate nimed ja registrikoodid, näidates ära alltöövõtjate kvalifikatsiooni ja pädevused ning nende poolt projektis osutatavad teenused, eeldatava tööde maksumuse ja tööjaotuse.
- c) Kommunikatsiooniplaan – poolaasta kaupa esitatud planeeritud üritused koos kaasatavate sihtgruppidega. Projekti tegevuste hulka kuulub ka suhtlemine meediaga ning avalikkuse teavitamine projekti tegevustest ja tulemustest. Kommunikatsioon (intervjuud, artiklid, esinemised) peab toimuma peasjalikult pärast olulisemate etappide vastuvõtmist ning sellest teavitatakse juhtkomisjoni.

Kommunikatsiooni avalikkusele peaks asjakohastel hetkedel algatama pakkuja. Osa kommunikatsioonikavast on ka juhtkomisjoni (ja vajaduse korral ka huvirühmade) ümarlaua kohtumised, kus pakkuja annab ülevaate projekti senistest tegevustest ja tulemustest ning millele järgnevalt võib eeldada meediakajastust (nt III etapis väljatöötatud lahenduste ja rakendamise ettepanekute tutvustamine ning avalik arutelu huvirühmadele ja laiemale avalikkusele).

Konkursi tähtajad ja eelarve

Konkurss jääb avatuks kuni **10.05.2019**. Pakkumus esitatakse eesti keeles ETISE keskkonnas. Konkursil osaleda soovivad konsortsiumid teavitavad oma osalemissoovist ETAgil (aadressil indrek.suitso@etag.ee), kes võimaldab neile ligipääsu taotlusvormile.

Konkursil osalevatel konsortsiumitel on võimalus kohtuda tellija esindajatega, et rääkida läbi ette valmistatava pakkumuse sisu.

Projekti kestus on kuni 2,5 aastat, kuid projekti lõpp ei või olla hiljem kui 31.12.2021.

Konkursi eelarve on **947 370 eurot** koos käibemaksuga.

Oodatav tulemus/ väljundid

Iga uuringu etapi järgselt esitatakse etapijärgne vahearuanne, mis sisaldab vastuseid etapi uurimisküsimustele ja uuringutulemuste terviklikku ülevaadet ning kasutatud meetodikate kirjeldust.

I etapi järgsel esitatakse lisaks etapijärgsele vahearuanndele ka lõplik uurimisprobleemi ettepanek juhtkomisjonile, mida uuringu järgnevatel etappides lahendada asutakse ning sellest tulenev II etapi täpsustatud uuringudisain.

II etapi järgselt esitatakse lisaks etapijärgsele vahearuanndele ka Eesti jaoks kõige sobivam ja paremat tulemust andev, efektiivne ning teaduslikult põhjendatud lahenduste tervikpakett (lähtuvalt II etapis välja töötatud lahendustest ning nende osas läbi viidud analüüsist), mis aitab jõuda mõlema peaesmärgi täitmiseni.

Uuringu lõppedes esitatakse terviklik kõigi etappide tulemusi koondav lõpparuanne, mis sisaldab mõlema peaesmärgi lahenduste analüüsi ja ettepanekuid nende elluviimiseks (sh rakendusplaan

koos selle elluviimise ajaplaaniga). Samuti esitatakse uuringu käigus kogutud andmefailid (mh arutelude jm kohtumiste protokollid, intervjuude transkriptsioonide jmt).

Uuringu vahe- ja lõpparuanded avalikustatakse ETIS-es ja tutvustatakse juhtkomisjonile ning avalikkusele.

Oodatav tulemus:

- 1) Leitud on toimiv lahendus, mille abil inimeste elukoha andmed rahvastikuregistris vastavad tegelikkusele suurimas võimalikus ulatuses, soovitatavalt mitte alla 95%;
- 2) Leitud on toimiv lahendus, mis võimaldab Eesti elanikel ja riigil omavahel operatiivset info vastuvõtmist ja edastamist ning ühtlasi ametlike riigiteadete elektroonilist edastamist ja kättetoimetatuks lugemist;
- 3) Leitud lahenduste toimivus ja teostatavus on tõestatud läbi simulatsioonimudelite ja/või prototüüpide.

Lähteülesande lisad:

Lisa 1. Hindamis- ja valikumenetlusjuhend

Lisa 2. Hindamiskriteeriumid

Lisa 1. Hindamis- ja valikumenetluse juhend

Valdkondliku teadus- ja arendustegevusetugevdamise (RITA)

tegevuse 1 „STRATEEGILISE TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE TOETAMINE“

uuringuettepanekute hindamis- ja valikumenetluse juhend

EESMÄRK, KÄSITLUSALA, VASTUTUS

Käesoleva dokumendi eesmärk on kehtestada struktuuritoetuste perioodil 2014-2020 esitatud rakendusuuringu ettepanekute hindamiseks hindamis- ja valikumenetluse juhend „Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse (TA) tugevdamine (RITA)“ tegevuse 1 „Strateegilise TA tegevuse toetamine“ raames.

Rakendusuuringu ettepanekute hindamine toimub lähtuvalt „Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine“ (RITA) toetuse andmise tingimuste (edaspidi *RITA TAT*) punktist 6.1.4.9¹¹.

Uuringuettepanekuid hindab ekspertide hindamispaneel (edaspidi *hindamispaneel*), kaasates vajadusel sõltumatuid eksperte.

Eespool nimetatud hindajad juhivad oma töös:

- 1) RITA TAT-st;
- 2) RITA tegevuse 1 ekspertide hindamispaneeli töökorrast;
- 3) käesolevast juhendist. Juhendi täitmise eest vastutavad SA Eesti Teadusagentuur (edaspidi *ETAg*), hindamispaneeli liikmed ja sõltumatud eksperdid.

TEGEVUSE KIRJELDUS

1. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Uuringuettepanek esitatakse elektrooniliselt läbi Eesti Teadusinfosüsteemi (edaspidi *ETIS*) taotlusvooru väljakuulutamisel nimetatud tähtaja jooksul. Uuringuettepanekute menetlemise korraldab ETAg.
- 1.2. Enne uuringuettepaneku hindamist kontrollib ETAg nii konsortsiumi (edaspidi *taotleja*) kui ka uuringuettepaneku nõuetele vastavust, lähtudes lähteülesandes sätestatud tingimustest.
- 1.3. Kui uuringuettepanekus esineb ebatäpsusi (esitamata on kohustuslikke lisadokumente, muid tehnilisi aspekte täpsustamata), informeerib ETAg sellest viivitamatult taotlejat, andes kuni 5 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks. Kui nimetatud tähtaja jooksul puudusi ei kõrvaldata, on ETAg-il õigus lõpetada uuringuettepaneku menetlemine ja uuringuettepanek nõuetele mittevastavaks tunnistada. Nõuetele vastavaks tunnistatud taotlejate nõuetele vastavad uuringuettepanekud suunab ETAg hindamisse.
- 1.4. Taotleja ja/või uuringuettepaneku nõuetele mittevastavaks tunnistamise korral ETAg uuringuettepanekut sisuliselt hindama ei hakka.
- 1.5. Hindamistulemuste põhjal rahuldamisele kuuluvate uuringuettepanekute kohta tehakse uuringuettepaneku rahuldamise otsus.

2. HINDAMINE

- 2.1. Rakendusuuringu ettepanekuid hindab ekspertide hindamispaneel, kaasates sõltumatuid eksperte.
- 2.2. ETAg tagab hindamispaneeli ja sõltumatute ekspertide tehnilise teenindamise, s.h valmistab ette hindamiseks vajalikud materjalid, sõlmib hindamispaneeli liikmete ning

¹¹ <http://www.etag.ee/rahastamine/programmid/rita/> kehtivad toetuse andmise tingimused lehe alaosas.

- ekspertidega lepingud ja konfidentsiaalsuse deklaratsioonid, kutsub kokku ja protokollib koosolekud.
- 2.3. Hindamise raames loodud ja saadud dokumentatsiooni säilitatakse ETAg-is vastavalt asutuses kehtestatud protseduureeglitele.
  - 2.4. Hindamisele pääsevad ainult nõuetele vastavaks tunnistatud uuringuettepanekud.
  - 2.5. Hindamispaneeli töövormiks on koosolek.
  - 2.6. Hindamispaneeli moodustab ETAg RITA TAT punkti 6.1.4.10 alusel. Hindamispaneelidesse kuuluvad eksperdid, konkursi teema väljapakkunud ministeeriumi(te) esindaja(d) ning ETAg-i hindamisnõukogu esindaja.
  - 2.7. Hindamispaneelile määratakse juht, kelle ülesandeks on hindamispaneeli koosolekute juhtimine. Hindamispaneeli juhi puudumisel juhib koosolekut tema määratud asendaja.
  - 2.8. Hindamispaneel on otsustuspädev, kui koosolekul osaleb vähemalt 60% hindamispaneeli liikmetest. Otsused (sh uuringuettepanekute alakriteeriumite lõplikud hinded) võetakse vastu võimalusel konsensuslikult, kuid kui see pole võimalik, siis lihthääle enamusega. Hääle võrdse jagunemise korral saab määravaks paneeli juhi hääl.
  - 2.9. Hindamispaneeli koosolekud toimuvad kas füüsiliselt või videosilla vahendusel. Koosolekul osalemist pole lubatud asendada kirjaliku arvamuse avaldamise või muu kirjaliku menetlusprotsessiga.
  - 2.10. ETAg-i töötaja(d) osaleb hindamispaneeli koosolekul eelkõige teabe jagamise ja selgituste andmise eesmärgil ning protokollijana. ETAg-i esindaja(te)l hindamispaneelis hääleõigust ei ole.
  - 2.11. ETAg koostöös ETAg-i hindamisnõukogu esindajaga valib uuringuettepaneku retsenseerimiseks sõltumatud eksperdid. Sõltumatuks ekspertiks võib olla rahvusvaheliselt tunnustatud oma eriala ekspert Eestist või mõnest teisest riigist. Sõltumatud eksperdid täidavad iga nende poolt hinnatava uuringuettepaneku kohta retsensioonivormi ETIS-es. Ekspertid allkirjastavad huvide konflikti välistamiseks ja konfidentsiaalsuse kinnitamiseks sõltumatuse ja konfidentsiaalsuse deklaratsiooni.
  - 2.12. Kõik hindamispaneeli liikmed loevad kõik uuringuettepanekud läbi.
  - 2.13. Hindamispaneeli juht määrab iga uuringuettepaneku konkursi jaoks raportööri, kelle ülesandeks on hindamispaneelile ekspertide retsensioonidest kokkuvõtte (koondretsensiooni) tegemine. Lõpphinnangu ETISes vormistab ja kinnitab hindamispaneeli töös osalev ETAg-i hindamisnõukogu esindaja.
  - 2.14. Vastavalt RITA TATI punktile 6.1.4.9. hinnatakse rakendusuringu ettepanekuid kahe kriteeriumi suhtes:
    - 1) uuringu sotsiaalmajanduslik ja ühiskondlik relevantsus;
    - 2) uuringu teaduslik tase.
  - 2.15. Ekspertid peavad oma retsensioonid esitama ETIS-es vastavalt ETAg-i esindaja ja hindaja vahelisele kokkuleppele. Hindeid tuleb anda iga alakriteeriumi lõikes 0,5 punkti täpsusega. Hinnanguid tuleb põhjendada.
  - 2.16. Raportööri koondretsensiooni ning teiste paneeli liikmete individuaalsete hinnangute ära kuulamise järel otsustab hindamispaneel koosolekul uuringuettepaneku kriteeriumite ja nende alakriteeriumite hinded. Alakriteeriumi hinne ei ole paneeliliikmete antud hinnete aritmeetiline keskmine, vaid paneeliliikmete konsensuslik otsus. Juhul, kui konsensust ei saavutata, tehakse otsused lihthääle enamusega ning hääle võrdse jagunemise puhul on otsustavaks paneeli juhi hääl. Kriteeriumite hinded arvutatakse matemaatiliselt vastavalt TATI punktis 6.1.4.9 toodud osakaaludele.
  - 2.17. Hindamispaneel teeb pärast raportööri ära kuulamist, arutelu, alakriteeriumite ja kriteeriumite lõikes antavate hinnete ja hinnangute andmist ETAg-ile järgmised ettepanekud:
    - 1) lävendit mitte ületanud uuringuettepanekuid mitte rahastada,
    - 2) lävendi ületanud uuringuettepanekut rahastada vastavalt pingereale või
    - 3) seada rahastamiseks lisatingimusi.
  - 2.18. ETAg koostab koosolekust protokoll, mille allkirjastavad hindamispaneeli juht ja protokollija.
  - 2.19. Mõlema kriteeriumi lävend on 3,5 punkti.

3. RAHASTAMISOTSUSE TEGEMINE

- 3.1. ETag arvutab mõlema hindamiskriteeriumi hinnete põhjal koondhinde, sealjuures esimese kriteeriumi osakaal on 60 % ja teise kriteeriumi osakaal 40% koondhindest.
- 3.2. Kummagi kriteeriumi hinnete alusel koostatud pingeridade põhjal moodustatakse lävendi ületanud uuringuettepanekute lõplik pingerida.
- 3.3. Iga uuringuteema kohta rahastatakse vähemalt ühte projekti, mis on ületanud mõlema kriteeriumi osas lävendi ning mis on vastava uuringuteema projektide pingereas kõrgeima punktisummaga. Kui mõne uuringuteema osas pole ühtegi sellist ettepanekut, siis see uuringuteema jääb rahastamata.
- 3.4. Uue konkursi korraldamise otsustab ETag.
- 3.5. Võrdse koondhindega ettepanekute puhul rahastatakse uuringuettepanek, millel on kõrgem esimese kriteeriumi hinne.
- 3.6. Kui ka esimese kriteeriumi hinne on mõlemal projektil võrdne, siis selgitatakse võitja välja liisuheitmise tulemusena.

4. HINDAMISPANEELI LIIKMETE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

- 4.1. Kohustused:
  - 4.1.1. Hindamises osalevad hindamispaneeli liikmed peavad vastama perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 21 lõikes 4 sätestatud tingimustele.
  - 4.1.2. Hindamispaneeli liikmed on kohustatud allkirjastama huvide konflikti välistamiseks ja konfidentsiaalsuse kinnitamiseks sõltumatuse ja konfidentsiaalsuse deklaratsiooni.
  - 4.1.3. Hindamises osalevad hindamispaneeli liikmed peavad kõik uuringuettepanekud läbi lugema.
  - 4.1.4. Hindamispaneeli liikmed on kohustatud koheselt peale uuringuettepanekute kättesaamist teavitama sõltumatu hinnangu andmist takistavatest asjaoludest (nt. huvide konflikt) ETag-ilt.
- 4.2. Õigused:
  - 4.2.1. Hindamispaneeli liikmetel on õigus saada tasu uuringuettepanekute hindamise ja hindamispaneeli koosolekul osalemise eest.
  - 4.2.2. Hindamispaneeli liikmetel on õigus vajadusel küsida ETag-i käest lisateavet esitatud uuringuettepanekute kohta.

5. HINDAMISKRITEERIUMITE KIRJELDUS

- 5.1. Uuringuettepanekut hinnatakse toetuse andmise tingimuste punktis 6.1.4.9. välja toodud hindamiskriteeriumite ja alakriteeriumite põhjal. Korraldatavad konkursid on teemaspetsiifilised ja seetõttu kasutatakse iga teema puhul individuaalset lähenemist. Kriteeriumid, alakriteeriumid ja nende osakaalud uuringuettepanekute hindamiseks põhinevad lisa 3 toodud tabelil.
- 5.2. Uuringuettepanekut hinnatakse valikukriteeriumide lõikes skaalal 1 (mitterahuldav) kuni 5 (suurepärase). Alakriteeriumite piires võib hindeid anda sammuga 0,5 punkti. Numbrilise skaala väärtushinnangud on järgmised:
  - 1) „mitterahuldav“ (1)
  - 2) „rahuldav“ (2)
  - 3) „hea“ (3)
  - 4) „väga hea“ (4)
  - 5) „suurepärase“ (5).
- 5.3. Hinnanguid tuleb põhjendada.

VIITED

„Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine (RITA)“ toetuse andmise tingimused

Lisa 2. Hindamiskriteeriumid

RITA tegevuse 1 üldised hindamiskriteeriumid TATi punkt 6.1.4.9. alusel

Kriteerium ja selle kaal	Alakriteeriumi kirjeldus	Alakriteeriumi kaal kriteeriumist
<p>Kriteerium 1 Uuringu sotsiaalmajanduslik ning ühiskondlik relevantsus (60%)</p> <p>KRITEERIUMI LÄVEND 3,5 punkti</p>	Uuringu mõju RITA eesmärkide ning riiklike strateegiate ja arengukavade ellu rakendamisele; uuringu vastavus lähteülesandes toodud eesmärkidele ning lähteülesandes tõstatatud probleemide lahendamisele	60%
	Panus sotsiaalmajanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisele	
	Vastavus nutika spetsialiseerumise raamistikule, kus asjakohane	
	Uuringu tulemuste levitamise ja rakendamise plaan ning tutvustamine ühiskonnale	30%
	Oodatav panus teadlaste järelkasvu tagamisse riigile olulistes valdkondades	10%
	Uuringu mõju läbivatele teemadele	
<p>Kriteerium 2 Uuringu teaduslik tase (40%)</p> <p>KRITEERIUMI LÄVEND 3,5 punkti</p>	Konsortsiumi suutlikkus uuringut ellu viia	30%
	Senise uurimistöö teaduslik tase, uurimisrühmade juhtide ja põhitäitjate eelneva teadustöö tulemused	
	Taristu piisavus	
	Kavandatava uuringu metoodika, teaduslik tase ja põhjendatus	40%
	Eelarve ja ajakava põhjendatus ja realistlikkus	30%

Hinnete kirjeldused

I hindamise etapp

Kriteerium 1 Uuringu sotsiaalmajanduslik ning ühiskondlik olulisus;	60%
<p>1.1 - Uuringu mõju RITA eesmärkide ning riiklike strateegiate ja arengukavade ellu rakendamisele¹²; uuringu vastavus lähteülesandes toodud eesmärkidele ning lähteülesandes tõstatatud probleemide lahendamisele; -Panus sotsiaalmajanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisele; vastavus nutika spetsialiseerumise raamistikule, kus asjakohane¹³. <u>Osakaal I kriteeriumist 60%</u></p>	
<p>-Uuringu mõju RITA eesmärkidele; uuringu vastavus lähteülesandes toodud eesmärkidele ning lähteülesandes tõstatatud probleemide lahendamisele</p>	
„5“	<p>Uuring lahendab <u>väga otseselt ja selgelt</u> lähteülesandes toodud probleemid ja eesmärgid, on <u>otseselt, tugevasti ja selgelt</u> seotud RITA eesmärkide, riiklike strateegiate ja arengukavadega ning <u>toob parimal võimalikul moel välja</u> uuringu seosed erinevate strateegiate ja arengukavadega, mille koostamisel või rakendamisel on uuringut võimalik kasutada.</p>
„4“	<p>Uuring lahendab <u>hästi</u> lähteülesandes toodud probleemid ja eesmärgid, on <u>otseselt</u> seotud RITA eesmärkide, riiklike strateegiate ja arengukavadega ning toob <u>selgelt</u> välja uuringu seosed erinevate strateegiate ja arengukavadega, mille koostamisel või rakendamisel on uuringut võimalik kasutada.</p>
„3“	<p>Uuring lahendab <u>piisavalt selgelt</u> lähteülesandes toodud probleemid ja eesmärgid, on <u>piisavalt selgelt seotud</u> RITA eesmärkide, riiklike strateegiate ja arengukavadega ning toob <u>pigem selgelt</u> välja uuringu seosed erinevate strateegiate ja arengukavadega, mille koostamisel või rakendamisel on uuringut võimalik kasutada, samas võib esineda teatud küsitavusi seoste asjakohasuse kohta.</p>
„2“	<p>Uuringu vastavus lähteülesandes toodud probleemide ja eesmärkide lahendamisega on <u>kaheldav</u>, seotus RITA eesmärkide, riiklike strateegiate ja arengukavadega on <u>nõrk</u> ning <u>pigem ei too selgelt</u> välja uuringu seoseid erinevate strateegiate ja arengukavadega, mille koostamisel või rakendamisel oleks uuringut võimalik kasutada.</p>
„1“	<p>Uuring <u>ei ole seotud</u> lähteülesandes toodud probleemide ja eesmärkide lahendamisega, seotus RITA eesmärkide, riiklike strateegiate ja arengukavadega on <u>ebaselge</u>, samuti on <u>ebaselge</u>, kas ja millise strateegia või arengukava koostamisel või rakendamisel oleks uuringut võimalik kasutada.</p>
<p>-Panus sotsiaalmajanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisele;</p>	
„5“	<p>Uuringu panus sotsiaal-majanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisesse on <u>väga suur ja väga oluline</u>, uuring on <u>väga innovaatiline</u>¹⁴. Uuring <u>toob selgelt ja väga hästi põhjendatult välja</u> erinevad aspektid, kuidas ta mõjutab ühiskonda (sh inimeste vajadusi),</p>

¹²Kuna pakkumuse esitamise ja uuringu läbiviimise ajal on kehtivad valdkondlikud strateegiad ja arengukavad lõppemas ning uued alles ette valmistamisel (ülemineku periood), siis ei pea hindamisel seda aspekti arvesse võtma.

¹³Selles taotluses ei ole vastavus nutika spetsialiseerumise raamistikule asjakohane ning hindajad ei pea seda aspekti arvesse võtma.

¹⁴Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus, §2, punkt 5: innovatsioon – uute ideede ja teadmiste kasutamine uudsete lahenduste rakendamiseks, mis hõlmab toodete ja teenuste väljatöötamist ning uuendamist (tooteinnovatsioon); vastavate turgude hõivamist ja laiendamist (turinnovatsioon); uute tootmis-, tarne- ja müügimeetodite loomist ning juurutamist (protsessiinnovatsioon); uuendusi juhtimises ja töökorralduses (organisatsiooniinnovatsioon) ning töötingimuste ja personali oskuste arendamist (personaliinnovatsioon)

	majandust, keskkonda (sh e-riigi arengut) ja kuidas on tulemused riigi jaoks rakenduslikud (sh jõukohased administreerimisel ja finantseerimisel).
„4“	Uuringu panus sotsiaal-majanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisesse on <u>suur ja oluline, uuring on innovaatiline</u> . Uuring toob <u>hästi</u> välja erinevad aspektid, kuidas ta mõjutab ühiskonda (sh inimeste vajadusi), majandust, keskkonda (sh e-riigi arengut) ja kuidas on tulemused riigi jaoks rakenduslikud (sh jõukohased administreerimisel ja finantseerimisel).
„3“	Uuringu panus sotsiaal-majanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisesse on <u>pigem suur ja pigem oluline, uuring sisaldab mõningaid innovaatilisi aspekte</u> . Uuring <u>pigem toob välja</u> erinevad aspektid, kuidas ta mõjutab ühiskonda (sh inimeste vajadusi), majandust, keskkonda (sh e-riigi arengut) ja kuidas on tulemused riigi jaoks rakenduslikud (sh jõukohased administreerimisel ja finantseerimisel).
„2“	Uuringu panus sotsiaal-majanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisesse on <u>pigem väike ja pigem ebaoluline, uuringu innovaatilisus on kaheldav</u> . On <u>kaheldav</u> , kas uuring toob välja erinevad aspektid, kuidas ta mõjutab ühiskonda (sh inimeste vajadusi), majandust, keskkonda (sh e-riigi arengut) ja kuidas on tulemused riigi jaoks rakenduslikud (sh jõukohased administreerimisel ja finantseerimisel).
„1“	Uuringu panus sotsiaal-majanduslike ja ühiskondlike probleemide lahendamisesse on <u>väike ja ebaoluline, uuringus puudub innovaatilisus</u> . Uuring <u>ei too välja</u> erinevaid aspekte, kuidas ta mõjutab ühiskonda (sh inimeste vajadusi), majandust, keskkonda (sh e-riigi arengut) ja kuidas on tulemused riigi jaoks rakenduslikud.
1.2 -Uuringu tulemuste levitamise ja rakendamise plaan ning tutvustamine ühiskonnale <u>Osakaal I kriteeriumist 30%</u>	
„5“	Uuringu tulemused on <u>väga selged, väga hästi rakendatavad ning väga sobivad huvirühmadele</u> . Tulemuste rakendamise plaan on <u>väga hästi koostatud ja väga hästi teostatav, väga realistlik, kaasates kõiki vajalikke osapooli</u> . Välja on pakutud erinevad stsenaariumid tulemuste levitamiseks: näiteks konverentsidel osalemine, juhendmaterjalide koostamine, koolituste koostamine, infopäevad jne, teema kajastatus ajakirjanduses, kaasa arvatud rahvusvahelises teaduskirjanduses, kus kohane. Väljapakutu võimaldab <u>väga hästi</u> tulemusi levitada ja ühiskonnale tutvustada.
„4“	Uuringu tulemused on <u>hästi välja toodud, hästi rakendatavad ning hästi sobivad huvirühmadele</u> . Tulemuste rakendamise plaan on <u>väga hästi koostatud ja hästi teostatav, realistlik, kaasates enamusi vajalikke osapooli</u> . Välja on pakutud erinevad stsenaariumid tulemuste levitamiseks: näiteks konverentsidel osalemine, juhendmaterjalide koostamine, koolituste koostamine, infopäevad jne, teema kajastatus ajakirjanduses, kaasa arvatud rahvusvahelises teaduskirjanduses, kus kohane. Väljapakutu võimaldab <u>hästi</u> tulemusi levitada ja ühiskonnale tutvustada.
„3“	Uuringu tulemused on <u>mõistetavad, rakendatavad ning valdavalt sobivad huvirühmadele</u> . Tulemuste rakendamise plaan on <u>teostatav, kuigi võib esineda teatud kaheldavusi või on mõne olulise osapooli kaasatus nõrk</u> . Välja on pakutud erinevad stsenaariumid tulemuste levitamiseks: näiteks konverentsidel osalemine, juhendmaterjalide koostamine, koolituste koostamine, infopäevad jne, teema kajastatus ajakirjanduses, kaasa arvatud rahvusvahelises teaduskirjanduses, kus kohane. Väljapakutu võimaldab <u>piisavalt</u> tulemusi levitada ja ühiskonnale tutvustada.
„2“	Uuringu tulemused on <u>pigem ebapiisavalt välja toodud, pigem ei ole rakendatavad ja pigem ei sobi huvirühmadele</u> . Tulemuste rakendamise plaan on <u>koostatud pigem puudulikult ja pigem on kesiselt teostatav</u> . Paljud olulised osapooled on rakendusplaanist <u>väljas</u> . Välja pakutud stsenaariumid tulemuste levitamiseks võimaldavad <u>piiratud ulatuses</u> tulemusi levitada ja ühiskonnale tutvustada.
„1“	Uuringu tulemused on <u>segaselt sõnastatud</u> . Tulemuste rakendamise plaan <u>puudub või on teostatamatu</u> . Huvirühmade vajadustega ei ole arvestatud. <u>Väljapakutud stsenaariumid ei võimalda</u> tulemusi piisavalt levitada ega ühiskonnale tutvustada.

1.3 -Oodatav panus teadlaste järelkasvu tagamise riigile olulistes valdkondades; uuringu mõju läbivatele teemadele <u>Osakaal I kriteeriumist 10%</u>	
„5“	Uuringut läbiviiva töörühma vanuseline struktuur on <u>väga hästi</u> optimeeritud. <u>Väga hästi</u> on kaasatud kõik akadeemilise karjäärimudeli erinevad tasemed. Uuringusse on kaasatud <u>väga hea ja väga hästi põhjendatud</u> magistrantide ja doktorantide kombinatsioon ja nende roll projektis on <u>väga hästi</u> põhjendatud ja <u>väga</u> selge. Uuringu mõju läbivatele teemadele on <u>väga selge</u> .
„4“	Uuringut läbiviiva töörühma vanuseline struktuur on <u>hästi</u> optimeeritud. <u>Hästi</u> on kaasatud kõik akadeemilise karjäärimudeli erinevad tasemed. Uuringusse on kaasatud <u>hea ja hästi</u> põhjendatud magistrantide ja doktorantide kombinatsioon ja nende roll projektis on <u>hästi</u> põhjendatud ja <u>selge</u> . Uuringu mõju läbivatele teemadele on <u>selge</u> .
„3“	Uuringut läbiviiva töörühma vanuseline struktuur on <u>piisavalt</u> läbimõeldud. Kaasatud on <u>piisavalt</u> akadeemilise karjäärimudeli erinevaid tasemeid. Uuringusse on kaasatud <u>piisavalt</u> nii magistrante kui ka doktorante ja nende roll projektis on <u>piisavalt</u> põhjendatud ja <u>arusaadav</u> . Uuringu mõju läbivatele teemadele on <u>piisav</u> .
„2“	Uuringut läbiviiva töörühma vanuseline struktuur on <u>kohati läbimõetlemata</u> . Akadeemilise karjäärimudeli erinevad tasemed ei ole tasakaalus. Uuring kaasab <u>väga vähe</u> magistrante või doktorante, kuigi see oleks vajalik ja võimalik ja nende roll projektis on <u>kohati läbimõetlemata</u> ja <u>arusaamatu</u> . Uuringu mõju läbivatele teemadele on <u>ebaselge</u> .
„1“	Uuringut läbiviiva töörühma vanuseline struktuur <u>ei ole</u> läbimõeldud. Esindatud ei ole akadeemilise karjäärimudeli kõiki tasemeid. Uuring <u>ei kaasa</u> ei magistrante ega doktorante, kuigi see oleks vajalik ja võimalik. Uuringu mõju läbivatele teemadele <u>puudub</u> .

II hindamise etapp

Kriteerium 2 Uuringu teaduslik tase	40%
2.1 -Konsortsiumi suutlikkus uuringut ellu viia, -Senise uurimistöo teaduslik tase, uurimisrühmade juhtide ja põhitäitjate eelneva teadustöö tulemused ja -Taristu piisavus <u>Osakaal II kriteeriumist 30%</u>	
-Konsortsiumi suutlikkus uuringut ellu viia	
„5“	Konsortsium on komplekteeritud suurepäraselt, kõik vajalikud kompetentsid uuringu läbiviimiseks on <u>väga hästi esindatud</u> ja <u>sellega on loodud kõik eeldused uuring suurepäraselt ellu viia</u> .
„4“	Konsortsium on komplekteeritud <u>hästi</u> ja kõik vajalikud kompetentsid uuringu läbiviimiseks on <u>hästi esindatud</u> ja sellega on loodud head eeldused uuring hästi ellu viia.
„3“	Konsortsium on komplekteeritud <u>piisavalt</u> , vajalikud kompetentsid uuringu läbiviimiseks on <u>enamasti olemas</u> ja sellega on loodud eeldused uuring läbi viia.
„2“	Konsortsiumi komplekteeritus <u>jätab soovida</u> , vajalikud kompetentsid uuringu läbiviimiseks on <u>puudulikud</u> ja uuringu edukas läbiviimine on küsitav.
„1“	Konsortsiumil puudub suutlikkus uuringut ellu viia.
-Senise uurimistöo teaduslik tase, uurimisrühmade juhtide ja põhitäitjate eelneva teadustöö tulemused	
„5“	Konsortsiumi kuulub üks või mitu inimest, kelle teadustulemused uuringuga seotud valdkondades on rahvusvaheliselt <u>silmapaistval</u> tasemel. Artiklid avaldatud <u>kõrgelt</u>

	<u>hinnatud</u> eelretsenseeritud ajakirjades, toimetised leitavad nende uurimisvaldkonna olulisimates andmebaasides. Monograafiad on publitseeritud <u>rahvusvaheliselt kõrgelt hinnatud</u> kirjastajate poolt. Konsortsiumi partnerite poolt on <u>väga selgelt</u> esitletud uurimisgruppide koostöömudel, mis on <u>väga hästi</u> läbi mõeldud ning sellest nähtub konsortsiumi <u>väga hea</u> võimekus uurimisgruppide koostöö ja koostöö tulemusel jõuda <u>terviklahenduseni</u> . Üks või mitu konsortsiumi partnerit on eelnevalt olnud <u>üliedukad</u> erinevate projektide, uurimistoetuste või rahvusvahelise rahastamise taotlemisel ja <u>väga paljude</u> rahvusvaheliste projektide või uurimistoetuste juhtimisel/haldamisel. Esitatud on konsortsiumilepingu (eelnõu) ja see on hästi läbi mõeldud, põhjendatud ja realistlik.
„4“	Konsortsiumi kuulub üks või mitu inimest, kelle teadustulemused uuringuga seotud valdkondades on <u>rahvusvaheliselt tunnustatud</u> . Artiklid avaldatud <u>tunnustatud</u> eelretsenseeritud ajakirjades, toimetised leitavad nende uurimisvaldkonna olulisimates andmebaasides. Monograafiad on publitseeritud <u>rahvusvaheliselt tunnustatud</u> kirjastajate poolt. Konsortsiumi partnerite poolt on <u>hästi</u> esitletud uurimisgruppide koostöömudel, mis on <u>hästi</u> läbi mõeldud ning sellest nähtub konsortsiumi <u>hea</u> võimekus uurimisgruppide koostöö ja koostöö tulemusel jõuda <u>terviklahenduseni</u> . Üks või mitu konsortsiumi partnerit on eelnevalt olnud <u>edukad</u> erinevate projektide, uurimistoetuste või rahvusvahelise rahastamise taotlemisel ja <u>paljude</u> rahvusvaheliste projektide või uurimistoetuste juhtimisel/haldamisel. Esitatud on konsortsiumilepingu (eelnõu).
„3“	Konsortsiumi kuulub üks või mitu inimest, kelle teadustulemused uuringuga seotud valdkondades on <u>rahvusvaheliselt nähtavad</u> . Artiklid või monograafiad on avaldatud eelretsenseeritud ajakirjades või TA valdkonnas <u>tunnustatud</u> kirjastaja poolt. Konsortsiumi partnerite poolt on <u>piisavalt selgelt</u> esitletud uurimisgruppide koostöömudel, mis on <u>piisavalt</u> läbi mõeldud ning sellest nähtub konsortsiumi <u>mõõdukas</u> võimekus uurimisgruppide koostöö ja koostöö tulemusel jõuda <u>terviklahenduseni</u> . Konsortsiumi partneritel on olnud <u>vähe projekte</u> või uurimistoetusi või rahvusvahelist rahastust. Konsortsiumil on mõningane projektide või uurimistoetuste juhtimise/haldamise kogemus. Esitatud on konsortsiumilepingu (eelnõu).
„2“	Konsortsiumi partnerite teadustulemused uuringuga seotud valdkondades on avaldatud kohalikes ajakirjades või kohalike kirjastuste poolt <u>ega ole leitavad</u> tunnustatud andmebaasidest. Konsortsiumi partnerite poolt esitatud uurimisgruppide koostöömudel on <u>segaselt sõnastatud</u> või <u>kohati läbi mõtlemata</u> ning sellest nähtub, et koostöövõimekus on <u>väike</u> ning <u>terviklahenduseni jõudmine on vähetõenäoline</u> . Konsortsiumi partneritel on olnud <u>väga vähe</u> projekte või uurimistoetusi. Konsortsiumi võimekus oma seniste kogemuste ja oskuste baasil projekti ellu viia on väike. Konsortsiumilepingu (eelnõu) kas puudub või on ebarealistlik.
„1“	Konsortsiumi partnerite teadustulemusi uuringuga seotud valdkondades on vähe ning need on avaldatud kohalikes ajakirjades või kohalike kirjastuste poolt ega ole leitavad andmebaasidest. Konsortsiumi partnerite koostöömudelit ei ole esitatud ning sellest tulenevalt ei ole võimalik partnerite koostöövõimekust hinnata. Konsortsiumi partneritel ei ole olnud varasemaid projekte ega uurimistoetusi. Konsortsiumi võimekus projekti ellu viia on väga väike. Konsortsiumilepingu (eelnõu) kas puudub või on ebarealistlik.
-Taristu piisavus	
Tingi-muslik	Teema täitmine ei eelda vastava taristu olemasolu
Tingi-muslik	Teema täitmine eeldab vastava taristu olemasolu
„5“	Taristu uuringu elluviimiseks on tipptasemel ja uuringu tegemiseks igati vastav.
„3“	Taristu on osaliselt olemas, kuid uuringu tegemiseks piisav.
„1“	Uuringu elluviimiseks taristu puudub ja seda ei ole võimalik ka rentida ega osta.
2.2 -Kavandatava uuringu meetodika, teaduslik tase ja põhjendus Osakaal II kriteeriumist 40%	

„5“	Metoodika on <u>väga innovatiivne, väga kaasaegne, parim võimalik viis</u> lähteülesandes seatud probleemide lahendamiseks. Välja pakutud probleemilahendused on <u>silmapaistvad, selged, asjakohased ja põhjendatud</u> . Uurimisküsimused ja hüpoteesid on <u>väga hästi</u> välja toodud ja suurepäraselt põhjendatud. Välja pakutud metoodika vastab <u>väga täpselt</u> sellele, mida lähteülesandes oodatakse.
„4“	Metoodika <u>kasutab innovatiivseid aspekte, metoodika on kaasaegne, väga sobilik</u> lähteülesandes seatud probleemide lahendamiseks. Välja pakutud probleemilahendused on <u>väga head, selged, asjakohased ja põhjendatud</u> . Uurimisküsimused ja hüpoteesid on <u>hästi välja toodud</u> ja hästi põhjendatud. Välja pakutud metoodika vastab <u>täpselt</u> sellele, mida lähteülesandes oodatakse.
„3“	Metoodika <u>on sobilik</u> lähteülesandes seatud probleemide lahendamiseks. Välja pakutud probleemilahendused on <u>pigem head, asjakohased ja põhjendatud</u> . Uurimisküsimused ja hüpoteesid on <u>piisavalt</u> välja toodud ja põhjendatud. Välja pakutud metoodika <u>vastab suures osas</u> sellele, mida lähteülesandes oodatakse.
„2“	Metoodika on lähteülesandes seatud probleemide lahendamiseks pigem ebasobiv. Välja pakutud probleemilahendused on <u>ebaselged, ei ole asjakohased ega põhjendatud</u> . Uurimisküsimused ja hüpoteesid <u>on mõnevõrra ebatäpsed</u> ja korralikult põhjendamata. Välja pakutud metoodika <u>pigem ei vasta</u> sellele, mida lähteülesandes oodatakse.
„1“	Metoodika on ebasobiv lähteülesandes seatud probleemide lahendamiseks. Ei ole võimalik aru saada, kuidas valitud metoodika lähteülesandes toodud probleeme lahendab. Uurimisküsimused on ebaselgelt sõnastatud.
2.3 -Eelarve ja ajakava põhjendus ja realistlikkus <u>Osakaal II kriteeriumist 30%</u>	
„5“	Projekti eelarve ja ajakava on <u>suurepäraselt</u> koostatud, <u>väga realistlikud</u> , eelarve <u>suurepäraselt optimeeritud</u> ning <u>kulutõhus, tegevus- ja ajakava võimaldavad</u> <u>väga hästi</u> saavutada lähteülesandes toodud eesmärgid.
„4“	Projekti eelarve ja ajakava on <u>väga hästi</u> koostatud, realistlikud, eelarve <u>väga hästi</u> optimeeritud ning tegevus- ja ajakava võimaldavad <u>hästi</u> saavutada lähteülesandes toodud eesmärgid.
„3“	Projekti eelarve ja ajakava on <u>selged</u> , üldjoontes realistlikud, eelarve optimaalne ning tegevus- ja ajakava võimaldavad saavutada lähteülesandes toodud eesmärgid.
„2“	Projekti eelarve ja ajakava on <u>ebapiisavalt</u> läbi mõeldud, kohati ebarealistlikud, eelarve optimeerimata ning tegevus- ja ajakava sobilikkus lähteülesandes toodud eesmärkide saavutamiseks küsitav.
„1“	Projekti eelarve ja ajakava projekti elluviimiseks <u>ebarealistlikud</u> , eelarve on <u>tasakaalust väljas</u> ja tegevuste ning ajakava <u>ei võimalda</u> lähteülesandes toodud eesmärkide saavutamist.